

Med Hensyn til Spørgsmaalet om tvungen Udbyttedeling hersker der derimod Uenighed.

Af Kommissionens 12 Medlemmer har en Fraktion paa 5 Medlemmer anbefalet Vedtagelse af en Lov om tvungen Udbyttedeling i visse Bedrifter. En anden Fraktion paa 3 Medlemmer (Arbejdernes Repræsentanter i Kommissionen) slutter sig hertil, dog saaledes, at de alene tiltræder Forslaget under Forudsætning af, at der samtidig bliver vedtaget Bestemmelser med Henblik paa Socialisering af Erhvervslivet. En tredje Fraktion (4 af Kommissionens 5 Arbejdsgiverrepræsentanter) fraraader enhver Lov om Emnet.

Angaaende den nærmere Udformning af Loven fremsatte 3 af den første Fraktion sammen med anden Fraktions 3 Medlemmer et »Udkast I«, medens første Fraktions 2 andre Medlemmer fremsatte et »Udkast II«. Som det vil ses, var der et Flertal paa 8 af de 12 Kommissionsmedlemmer, som deltog i Behandlingen, for tvungen Udbyttedeling, men indenfor dette Flertal var der væsentlig Uenighed med Hensyn til Socialiseringsspørgsmaalet og Lovens Enkeltheder.

Forslagene blev i 1923 forelagt forskellige offentlige Myndigheder og Institutioner til Udtalelse; og senere er der intet sket i Sagen.

Kommissionens første Fraktion.
(Mellemstandpunktet).

Denne Fraktion, som bestaar af Formanden Dahl, Dehli, Foss og Wisbech har afgivet langt den mest udførlige Betænkning.

Man begynder med en Kritik af de nu sædvanlige Lønningsformer, som lader Arbejdets ved Konkurrencens fastsatte Markedspris være afgørende for Lønnens Regulering uden Hensyn til Virksomhedens Afkastning.

Fraktionen anser disse Lønningsformer for uretfærdige, fordi de forholder Arbejdstagerne og tildeler Driftsherrerne en Del af Arbejdsydelsens ved Driftsresultatet bestemte Værdi. De antages ogsaa i rent økonomisk saavel som i social Henseende at lede til lidet heldige Resultater.

Til Begrundelse heraf anføres, at det gængse Lønssystem ved at fremhæve Interesses modsætningen i Udbyttets Fordeling undergraver Solidaritetsfølelsen mellem en Arbejdsgiver og hans Arbejdere og fordunkler Bevidstheden om det mellem Parterne, trods alle Modsætninger nødvendig bestaaende Interessesfællesskab. Et hensigtsmæssigt Lønssystem maa, for mest muligt at fremme Arbejdets Produktivitet, gøre Arbejdsgodtgørelsen afhængig af Arbejdsydelsen. Dette sker imidlertid ikke i tilstrækkelig Grad ved de hidtil sædvanlige Lønningsformer, af hvilke ingen har formaaet at anspore Lønarbejderne til fuld Arbejdseffektivitet, saaledes at Arbejderne baade kvantitativt og kvalitativt udnytter hele deres Arbejdsevne.

Lønssystemet bærer derfor efter Fraktionens Mening Hovedskylden for den i de senere Aar almindelige Nedsættelse af Arbejdstempoet, ligesom Arbejdernes almindelige Utilfredshed med det herskende Lønssystem efterhaanden har affødt et stadig mere udbredt Klassehad mellem den besiddende Del af Befolkningen, Kapitalisterne paa den ene og det ejendomsløse Proletariat, Lønarbejderne, paa den anden Side. Og i altid skarpere og kradsere Former har Interesses modsætningen mellem Kapital og Arbejde ved Fordelingen af Bedrifternes Afkastning givet sig Udslag i Klassekamp og social Uro.

Som Følge heraf har Lønssystemet i vid Udstrækning tilintetgjort Arbejdsglæden som i saa høj Grad er bestemmende for Arbejdsviljen, hvis Undertrykkelse gennem længere Tid uundgaaelig ogsaa maa gaa ud over Arbejdsevnen.

Ud fra disse Betragtninger mener Fraktionen, at en gennemgribende Reform af Lønssystemet vil være af vital Betydning for Erhvervslivet.